

rei æstimatio notabiliter decrescere solet. Sequitur Roderic. num. 46.

Ibi: *Imò ubi pretium annua.*

20 Quamquam expressim census sit perpetuus constitutus propter iniquitatem pretii redemptione poterit extingui Roderic. num. 47.

Ibi: *Quintò ubi annui redditus.*

21 Si census solum probetur ex diutina redditus solutione, redimibilis reputabitur, nisi ex apochis, aut aliter constet ex causa census perpetui præstationes annuas processisse. Roderic. sup. numer. 48. Hoc apud nos nullam patitur controversiam propter consuetudinem, ac roboratur ex præmissis numer. 18. Quomodo probetur census per annuas præstationes, tradunt Mascard. concl. 279. Cencius de censib. quest. 81. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quest. 15. à numer. 38. Avendann. de censib. cap. 6. Felician. eod. tract. lib. 2. cap. 5. numer. 42. Qualiter ex temporis cursu per solutiones annuas in futurum inducatur obligatio docet Menoch lib. 3. præf. 131. à num. 38. Rursus de præscriptione adversus creditorem, ac liberatione censuarii per lapsum temporis agunt Avend. cap. 104. Cencius quest. 117. & 118.

SUMMARIUM.

- 1 De retractu latè differentes recensentur.
- 2 Ad retrahendum jure regio novendium assignatur à die perfecti contractus, nec adversus lapsum legalis termini alicui restitutio conceditur. Vide num. 11.
- 3 Hypothesis, de qua disputandum, proponitur.
- 4 Re sub conditione vendita, novendium numeratur à die impletæ conditionis.
- 5 Ampliatur tamen si pendente conditione res tradatur, & transferatur dominium.
- 6 Conditione pendente venditionis, an liceat conjuncto rem patrimonialem etiam conditionaliter retrahere? & num. seqq.
- 10 Si venditionis instrumentum conficiatur, tempus ad retractum à quo die currere incipiat.
- 11 Novendium ad retractum lege concessum an à die celebrati contractus, vel traditionis computetur?
- 12 Intellegitur lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopilat.
- 13 Ubi in alienatione rei patrimonialis fraus intervenit, vel simulatio, ne in notitiam consanguineorum perveniat contractus, novendium non præterit, nisi à die scientie illius, cujus interest.
- 14 In locatione ad longum tempus jus retrahendi non competit.
- 15 In emphyteusi an retractui sit locus?
- 16 Si res patrimonialis detur an censum reservativum, an consanguineis jus retrahendi competit? & num. seqq.
- 20 Quid si pactum retrovendendi interveniat.
- 21 Vendente usufructum domino fundi, consanguineus ad retractum nequaquam admittitur.
- 22 Ubi res venditur certo pretio, & ex eo sensus imponitur, duplex contrahitur venditio, duplexque debetur gabella.
- 23 Si res patrimonialis, habita fide de pretio, vendatur, consanguineus ad retractum eodem

modo admittitur, cautione præstita de pecunia suo tempore solvenda.

- 24 Ut consanguineus ad retractum admittatur, non prærequiritur domini translatio, sed quod contractus perfectus sit.
- 25 Si census reservativus clam redimatur in fraudem consanguineorum, qui jus retrahendi habent, novendium computatur à die scientie.
- 26 Si extraneus usufructuarius proprietatem emerit rei patrimonialis, consanguineus solum pro proprietate jus retractus habet.
- 27 Quæ persona habentes jus retrahendi præferantur consanguineo.
- 28 Pensio census reservativi præsumitur correspondere fructibus fundi.
- 29 Novendium ad retractum ubi res cum pacto, de quo supra, num. 3. distribuitur, incipit currere à die perfecti contractus, non à quo census, seu pensio redimitur.
- 30 Utrum consanguineus admittatur ad retrahendum in casu proposito, si censum collocet super re vendita, vel debeat pretium illico representare, & num. seqq.

CAPUT XI.

Plurima quidem hujus singularis controversiæ occasione prælibare de retractu oporteret, sed quia per tempus non licet, satis erit quæ in progressu disceptationis occurrerint, non præmittere; cætera namque affluenter exhibent Pat. Molin. de just. & jur. tract. 2. à disp. 370. Greg. Lop. in l. 42. & 55. tit. 5. part. 5. ubi Hermosil. Ant. Gom. ac Castill. in l. 70. cum. seqq. Taur. Matienz. atque Azeved. in l. 7. cum. seqq. tit. 11. lib. 5. Recop. Tiraq. de utroq. retract. Guttier. Practic. lib. 2. q. 145. cum aliis pluribus, Avend. de censib. ex cap. 87. Parlador. different. 109.

Opus tamen est præmittere, quod consanguineis, ac similibus facultatè retrahendi gaudentibus novendium præfinitur, ut jure suo utantur, quod incipit à die perfecti contractus, non traditionis; eoque elapso tempore, ita excluduntur, ut nec ignorantia, ætas, sexus, aut personæ conditio ad restitutionem proficit. Ita apud nos constituitur l. 7. 8. & 14. tit. 11. lib. 5. Recop. Molin. disp. 370. à num. 21. Guttier. quest. 152. Matienz. in l. 7. gloss. 6. tit. 11. lib. 5. Recop. Hermosil. in d. l. 55. gloss. 8. numer. 24. Parlador. de differ. 109. §. 5. à princip. Azeved. in d. l. 7. Recop. numer. 62. ubi tenet, diem ipsum contractus in termino computari, & sic novendium currere de momento ad momentum, quod valde controversum, ut videre est apud Hermosil. numer. 26. qui dissentientes cumulavit Interpretes. Vide Molin. ex num. 28.

Hypothesis igitur nostræ quæstionis sic se habet: 3 Titius fundum vendit Cajo, qui cum pecunia caret ad pretii solutionem convenit inter eos, ut decem annua penderet donec solveret, venditore interim dominium directum retinente. Idem dubium versatur, si nullo pretio constituto, fundus tradatur, nullum jus retinente domino, sed censu reservativo imposito super eodem fundo cum redimendi facultate. Ambigitur itaque, an à tempore contractus, vel à quo pretium solvitur, aut census redimitur, novendium ad retractum currere incipiat? Hanc controversiam attigerunt Molin. disp. 372. num. 6. Matienz. in d. l. gloss. 1. num. 25. Guttier. sup. quest. 145. numer. 4. Hermosil. in d. l. 55. gloss. 2. n. 10. Azeved. sup. n. 68. Avend. cap. 89. n. 9.

Ad

Ad Num. 1.

4 Vendita re sub conditione, tempus ad retrahendum numeratur non à die contractus, sed conditionis impletæ. Molin. disp. 370. numer. 35. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 11. numer. 29. vers. Quartus effectus, Azeved. sup. numer. 67. Arias in l. 70. Taur. num. 31. Guttier. quest. 153. num. 3. Matienz. sup. gloss. 6. num. 37. Hermosil. d. gloss. 8. num. 30.

Ibi: *Nec refert, traditionem rei vendita.*

5 Quatenus res sub conditione vendita, eventu pendente, tradatur emptori; diem tamen ad retrahendum nisi post implementum conditionis non labuntur. Ant. Gom. ubi proximè, ubi ampliatur, et si dominium transferatur. Matienz. numer. 41. Guttier. d. quest. 153. num. 4. vers. Verùm hæc, Molin. num. 37. Azeved. ubi proximè, ac Hermosil. d. num. 30.

6 Sed utrum pendente conditione, consanguineus ad retrahendum etiam conditionaliter admittatur, inquiremus. Affirmant, præsertim si ad traditionem sit devenit, post Tiraquellum Azeved. ibidem, Molin. num. 38. Matienz. de gloss. 6. n. 40. Guttier. d. n. 4. Hermosil. num. 31. Sed contrarium tenet Ant. Gom. d. num. 29. vers. Quartus effectus, Cifuentes. in l. 70. Taur. vers. Vigesimo nono dubitatur: quæ sententia juri magis consona ex sequentibus videtur. Primò, quia lex desert jus retrahendi, perfecta venditione, quæ perfectio minimè contingit ante conditionis implementum, ideo nec dies ad retrahendum antea labuntur, ut fert communis; unde consanguineus ad retractum, pendente conditione jus habere non potest, nec illud præstat traditio rei conditionaliter vendita, cum non fiat venditionis gratia, ut ait Ant. Gom. licet dominum transferatur.

7 Secundò facultas retrahendi tribuitur proximiori consanguineo sub tempore perfecti contractus, ideo ante impletam conditionem proximitas dignoscitur; fortè enim proximior cum sub conditione res venibat, tempore impletæ conditionis ab alio removetur, ut si frater vendentis retraheret, ac postea filius huic nasceretur, cujus nomine retractus si peteretur, obtinebitur patruo excludo, l. 8. tit. 11. lib. 5. Recop.

8 Tertiò, si plures existerent venditoris consanguinei gradu diversi, & secundus, vel tertius ad retractum admitteretur, proximore tacente, hic posset, adveniente conditionis eventu, admissum excludere, atque ita omnia circa retractum gesta redirentur illusoria, ex quo aut prior opinio est rejicienda, aut saltem coarctanda ad proximiorum tempore conditionalis contractus; nam quandiu proximior non excluditur, remotiori consanguineo non patet aditus, d. l. 7. tit. 11. lib. 5. Recop.

9 Quartò si admitteretur aliquis ad retractum pendente conditione, & jus quereretur aliquod, posset, evenire ut res patrimonialis ad extraneum, renitentibus consanguineis, perveniret; nam si post depositam pecuniam, aut cautionem præstitam consanguineus decederet, extraneo hærede instituto, hic existente conditione, cum in jus defuncti succederet, rem per retractum consequeretur, quam cum jure hereditario obtinisset, venditoris conjuncti auferre non

valerent. Tandem leges jus retractus concidenter inter odiosas recensentur, ut cum communiori concludit Tiraquel. de retract. lignag. in præfat. num. 60. cui adhæret Matienz. in d. l. 7. gloss. 1. num. 14. quapropter ampliari non debent. Cum igitur per nostras regias constitutiones jus retrahendi sit coarctatum ad novendium post perfectam venditionem, concedendum non est tempus plurium mensium, seu annorum, quod inter contractum, & conditionis implementum intercedere potest. Et est observandum, quod Tiraquellus oppositæ opinionis author, quem nostrates sequuntur, loquitur consequenter, dum docet terminum retractus currere à die conditionalis contractus, seu traditionis: sed qui aliud tumentur laudati supra num. 4. §. & 6. inconsequentiam quandam incurere videntur, dum tempus preterire ad retractum inficiantur, & redimendi facultatem concedunt. Utrumque rectè Ant. Gom. denegavit, Tiraquello omnino contrarius.

Si de emptione fiat instrumentum, quaeritur num. novendium computetur à die celebrati contractus, vel consecræ scripturæ? Et distinguitur ita: vel scriptura respicit ad perfectionem contractus, quia non aliter contrahentes se obligare statuerunt; vel solum deservit ad probationem emptionis jam initæ. Priore casu inspicitur dies instrumenti; posteriore, contractus celebrati, quo pacto concordari possunt opiniones inter se pugnantes, de quibus Molin. disp. 370. à num. 26. Guttier. Practicar. lib. 2. quest. 152. num. 1. vers. Ex quibus non bene, Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 17. Parlador different. 109. §. 5. à num. 5. Hermosil. in l. 55. gloss. 8. num. 29. tit. 5. p. 5. Quando scriptura facta intelligatur ad perfectionem, vel ad probationem contractus, tradit latè Hermosil. in l. 6. gloss. 1. eod. tit. 5.

Ad Num. 2.

Novendium lege præscriptum ad retractum, à quo venditio perficitur, consanguineis, ac similibus incipit præterire, ut cum D. Covar. tenuerunt Molin. sup. n. 25. Guttier. ubi proximè, vers. Sed contraria, Matienz. in l. 7. gloss. 6. num. 10. tit. 11. lib. 5. Recop. Azeved. ibi, num. 63. Lassarte de decim. vendit. cap. 3. num. 4. Parlad. d. §. 5. n. 3. Avendann. de censib. cap. 89. n. 5. Hermosil. in l. 55. gloss. 8. n. 24. tit. 5. p. 5. A qua communi, ac in praxi recepta opinione cum aliis, quos refert Guttier. d. q. 152. num. 1. dissentit Ant. Gom. in l. 70. Taur. num. 16. probans terminum retractus à die veræ, ac realis traditionis computandum: quod æquissimè admirandum putarem, si de ignorantia contractus saltem probabilibus conjecturis appareret. Et cum hic contractus solo consensu perficiatur, & privatim soleat celebrari, verosimile est, quod infra novendies in notitiam consanguinei, cujus interest, non pervenerit, præsertim in Curias ac Civitatibus multitudine habitantium insignibus: quapropter beneficium retractus plerumque illusorium redderetur. Non ita in traditione facile contingit rei immobilis, quæ palam fit per possessionis apprehensionem, quæ latere non potest. Qua ratione Ant. Gom. num. 17. edocuit, novendium non currere à die fictæ traditionis, velut per constitutum, quia cum in animo consistat, percipi nequit.

Nec refragatur lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopil. 12 ibi, *Y despues que fuere vendida hasta nueve dias*: cui communis opinio nititur, quoniam constitutio procedit, supposita scientia consanguinei.